

Stockholm 2022-03-08

Finansdepartementet

Yttrande om promemorian Aktivitetskravet i plan- och bygglagen (Ds 2021:36)

Sveriges Hembygdsförbunds (SHF) ändamål är att vårda och synliggöra hembygdens kultur och miljö så att de blir en naturlig grund för ett gott liv. Sveriges Hembygdsförbund företräder hela hembygdsrörelsen som utgör landets största kulturmiljöorganisation. Som ett viktigt led i vår verksamhet har vi tagit fram ett program för *Hållbara landskap*. Programmet tar fasta på fyra av Sveriges miljö kvalitetsmål och är vårt bidrag till det arbetet. Då det gäller målet *Goda bebyggda landskap* ser vi att en forcerad byggprocess utan tillfredsställande möjligheter för lokala intressen att bidra med konstruktiv kunskap, försvårar ett hållbart byggande.

Sveriges Hembygdsförbund välkomnar därför förslaget att införa begränsningar av aktivitetskravet i plan- och bygglagen (PBL), eftersom det är till fördel för de organisationer som värnar miljöaspekterna. SHFs medlemsföreningar arbetar för att värna kulturarvet. Det medför ett naturligt intresse att bidra med kunskap i planprocessen, för att uppnå en hållbar utveckling av landskapet. Föreningarna får dock inte alltid detaljplaner på remiss från kommunen och eftersom medlemmarna engagerar sig ideellt har de inte möjlighet att följa allt vad som är på gång gällande detaljplaner på kommunernas anslagstavla. Av det skälet får de ibland information om de planerade förändringar i miljön via media. SHF anser att det är positivt att en ändring i lagen kommer till stånd så att hembygdsföreningarna och andra miljöorganisationer får möjlighet att överklaga även om de inte haft möjlighet att yttra sig under planprocessen. SHF tror dock inte att organisationer avsiktligt skulle avstå från tidiga yttranden under planprocessen för att sedan överklaga, som promemorian anger som en möjlig konsekvens av ändringen. Vi menar att det är positivt att möjligheten öppnas om någon organisation inte blivit informerade eller inbjudna till remissrundan.

SHF bedömer även att begränsningen av aktivitetskravet är en möjlighet för kommunerna att anstränga sig mer vad det gäller att ta reda på förutsättningarna i planområdet avseende miljö och utöka antalet remissinstanser. På så sätt kan kommunen få fler inspel från den allmänhet som organiserat sig, vilket kan leda till att de får hjälp med att göra bättre avvägningar vid samhällsutvecklingen och att överträdelsena av lagen minskar. Förslaget ställer större krav på att kommunen verkligen ser till att de tar in den kompetens och tar fram de utredningar som behövs för planläggningen. Förslaget är därför till fördel för miljön eftersom det kan minska skadan på utrotningshotade arter och kulturvärden, som även de kan räknas till ändliga resurser.

Att skriva in att miljökonsekvensbedömnings (MKB) -direktivet ska uppfyllas i PBL anser SHF är en förbättring eftersom det ökar miljöorganisationers rätt att överklaga just MKB-projekt.

Århus-konventionens krav motsvarar de i MKB-direktivet eftersom den möjliggör för miljöorganisationer att komma till tals, varför SHF instämmer i promemorians slutsats att:

I egenskap av part till Århuskonventionen har Sverige även en skyldighet att säkerställa att det nationella regelverket är förenligt med reglerna i konventionen. Sverige bör alltså ändra aktivitetskravet i plan- och bygglagen även mot bakgrund av de åtaganden som följer av konventionen.

SHF ser också att det är till fördel att det inte behöver införas någon övergångsbestämmelse utan att förslaget kan träda i kraft redan till sommaren.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare

Helena Rosenberg
Kulturmiljöstrateg